

8. Moisieieva N. I. Liudyna ta suchasnyi komunikatsiinyi prostir. Filosofiia spilkuvannia : Filosofiia. Psykholohiia. Sotsialna komunikatsiia. 2014. № 7. S. 89-94.
9. Moisieieva N. I. Sotsialno-komunikatsiina diialnist yak istoryko-suspilna praktyka. Kh. :KhNTUSH, 2015. 392 s.
10. Reiterovych I. V. Politychnyi vymir diialnosti finansovo-politychnykh hrup u derzhavakh perekhidnoho typu / I. V. Reiterovych: Avtoreferat dys... kand. polit. nauk (23. 00. 04: Instytut svitovoi ekonomiky i mizhnarodnykh vidnosyn NAN Ukrainy) — K., 2008. — 21 s.

УДК 37.01

Наталія Іванівна Моїсеєва,

доктор екон. наук, канд. філос. наук, професор,
завідувач кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування»

та соціально-гуманітарних дисциплін

Державний біотехнологічний університет (ДБТУ)

ORCID 0000-0002-3889-8085

Даля Леонідівна Кобелєва,

канд. філос. наук, старший викладач
кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування»

та соціально-гуманітарних дисциплін

Державний біотехнологічний університет (ДБТУ)

ORCID 0000-0003-3139-1561

**РОЛЬ КАФЕДР ЮНЕСКО У ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ СЕРІЇ СЕМІНАРІВ ЮНЕСКО ЩОДО
МАЙБУТНЬОГО ОСВІТИ, 2023 РІК)**

Moisieieva Natalia,

Doctor of Economics, Cand. philos. sciences, Professor

Head of UNESCO Chairs "Philosophy of Human Communication",
Social and Humanitarian Disciplines
State Biotechnological University (SBTU)

Kobelieva Dalia,

Cand. philos. sciences, Senior lecturer
UNESCO Chairs "Philosophy of Human Communication",
Social and Humanitarian Disciplines
State Biotechnological University (SBTU)

**THE ROLE OF UNESCO CHAIRS IN THE TRANSFORMATION OF
HIGHER EDUCATION (BASED ON THE MATERIALS OF THE UNESCO
SEMINARS ON THE FUTURE OF EDUCATION, 2023)**

Анотація. Стаття присвячена розгляду основних питань щодо майбутнього розвитку вищої освіти та науки, які обговорювались в межах серії семінарів ЮНЕСКО. Семінари, присвячені майбутньому вищої освіти, проходили протягом січня, лютого та березня 2023 року та мали на меті продовжити розгляд дискусійних питань, які були поставлені під час міжнародної конференції «Трансформація знань для справедливого та сталого майбутнього» (Париж, 3-4 листопада 2022 року).

Ключові слова: освіта, наука, майбутнє, трансформації, програма UNITWIN/ЮНЕСКО.

Abstract. The article is devoted to consideration of the main issues regarding the future development of higher education and science, which were discussed within the framework of a series of UNESCO seminars. The seminars dedicated to the future of higher education took place during January, February and March 2023 and aimed to continue consideration of the discussion questions that were raised during the international conference «Transformation knowledge for just and sustainable futures» (Paris, November 3-4, 2022).

Key words: education, science, future, transformations, UNITWIN/UNESCO program.

Після міжнародної конференції «Трансформація знань для справедливого та сталого майбутнього» (Париж, 3-4 листопада 2022 року), проведеної за підтримки Французької національної комісії у справах ЮНЕСКО з нагоди святкування 30-річчя Програми кафедр UNITWIN/ЮНЕСКО, ЮНЕСКО організувала три онлайн-семінари кафедр ЮНЕСКО щодо майбутнього вищої освіти протягом січня, лютого та березня.

Семінари, організовані за пропозицією кафедри ЮНЕСКО з досліджень на основі спільнот і соціальної відповідальності у вищій освіті, мають на меті поглибити залучення вищих навчальних закладів до останніх робіт ЮНЕСКО щодо майбутнього вищої освіти. [3] Як і було задумано, ці семінари підвищили обізнаність щодо останніх доповідей ЮНЕСКО стосовно майбутнього вищої освіти та допомогли надихнути колективну мобілізацію.

Перший семінар «Поза межами: нові способи переосмислення вищої освіти» відбувся 25 січня 2023 року, який надав можливість ознайомитися з Дорожньою картою ЮНЕСКО щодо вищої освіти «Поза межами: нові шляхи переосмислення вищої освіти», представленою на Всесвітній конференції вищої освіти (WHEC2022) у травні 2022 року. Дорожню карту було підготовлено відповідно до основ «Порядку денного сталого розвитку до 2030 року», «Порядку денного в галузі освіти до 2030 року» та нового суспільного договору, запропонованого звітом «Майбутнє освіти» до 2050 року на основі широких консультацій і досліджень.

Під час першого семінару серії спікери та учасники говорили про ключові виклики та можливі підходи до спільної побудови майбутнього вищої освіти. Дискусії були зосереджені на підходах до подолання нерівності в системах вищої освіти; сприяння інтеграції програм, гнучких шляхів навчання та навчання впродовж життя; подальшого залучення вищих навчальних закладів до кліматичної кризи; трансформування системи освіти

та педагогіки для сприяння тому, щоб учні стали активними та відповідальними агентами змін; сприяння визнанню та цінності знань корінних народів; просування концепції гендерної рівності. [3]

На основі викладених матеріалів та дискусії, що відбулась на семінарі «Поза межами: нові способи переосмислення вищої освіти», було запропоновано покращити Дорожню карту шляхом внесення відповідних корективів.

На другому семінарі «Дії, керовані знаннями: трансформація вищої освіти для глобальної стійкості», що проходив 15 лютого 2023 року, був представлений звіт Незалежної експертної групи з питань університетів.

Цей семінар був зосереджений на ролі вищих навчальних закладів для сталого розвитку шляхом обговорення звіту «Дії, керовані знаннями: трансформація вищої освіти для глобальної сталості». Автором цього звіту виступила Глобальна незалежна експертна група з питань університетів і порядку денного на період до 2030 року (EGU2030) у рамках ініціативи ЮНЕСКО та Бергенського університету. Звіт було офіційно представлено на третій Всесвітній конференції з вищої освіти (WHES2022).

Члени експертної групи розповіли про трансформації закладів вищої освіти для сприяння сталому розвитку. Вони підкреслили важливість подолання фінансових бар'єрів для міждисциплінарних досліджень; об'єднання зацікавлених сторін для партнерства у сфері вищої освіти; оцінювання різноманітних систем знань; рух до плюралістичності у вищій освіті. Стимули були виділені як ключові, і вони повинні зосереджуватися на заохоченні та сприянні міждисциплінарним підходам до дослідження та різноманітним способам пізнання. Для цього потрібне лідерство, яке змінює традиційні структури стимулів.

«Є багато способів, за допомогою яких кафедри ЮНЕСКО та мережі UNITWIN можуть залучати та розвивати практичні ідеї, наголошені в цьому звіті та інших глобальних звітах. Кафедрами ЮНЕСКО та мережами UNITWIN були зроблені пропозиції щодо просування цієї роботи, наприклад,

вони могли б бути більш помітними у просторах вищої освіти, щоб вони могли активно брати участь у процесах розбудови освіти відповідно до Цілей сталого розвитку. Прогрес у досягненні Цілей сталого розвитку залежатиме від міждисциплінарних підходів, відкритості до інших типів знань і співпраці у сфері вищої освіти. Один зі спікерів зазначив, що для трансформації суспільства необхідно починати з освіти та наукових досліджень. [3]»

На третьому семінарі «Переосмислення нашого майбутнього разом: новий суспільний договір для освіти», який відбувся 15 березня 2023 року, було заслухано звіт Міжнародної комісії з майбутнього освіти. «ЮНЕСКО – світовий лідер у сфері освіти. Освіта є головним пріоритетом ЮНЕСКО, оскільки це основне право людини та основа для миру та сталого розвитку. Міжнародна комісія з майбутнього освіти була заснована ЮНЕСКО в 2019 році, щоб переосмислити, як знання та навчання можуть сформувати майбутнє людства та планети. Ініціатива передбачає широке залучення громадськості та експертів і має на меті активізувати глобальну дискусію про те, як освіта має бути переосмислена у світі дедалі більшої складності, невизначеності та крихкості [2]».

Доповідачі та учасники семінару обговорювали занепокоєння з приводу конкурентного тиску в різних аспектах вищої освіти та необхідність зміцнення співпраці та сприяння екологічній стійкості. Було виділено дві взаємопов'язані теми. По-перше, шкідливий «фетиш конкуренції» у вищій освіті та те, як з ним боротися. По-друге, цінність співпраці у сфері вищої освіти, в тому числі через Програму кафедр UNITWIN/ЮНЕСКО, для просування пропозицій і бачень сталого майбутнього, які містяться у Звіті. Кафедри ЮНЕСКО та мережі UNITWIN є не лише спостерігачами за поточними тенденціями, але можуть діяти колективно, щоб просувати бачення, що містяться у звітах ЮНЕСКО.

Професор Антоніо Новоа, почесний ректор, професор педагогіки кафедри ЮНЕСКО «Майбутнє освіти» Університету Лісабона нагадав, що Звіт є «запрошенням думати та діяти разом, щоб спільно будувати майбутнє

освіти». Він закликає до нового суспільного договору про освіту, який ґрунтується на розширенні прав людини, а також реалізації освіти – в тому числі вищої освіти – як суспільної діяльності та спільного блага. На його думку, «вищі навчальні заклади відрізняються від усіх інших соціальних та економічних інститутів – їхня перевага полягає в їхній відмінності – тому помилково вносити у вищу освіту ділову чи комерційну логіку». [3]

Виявлені проблеми включають структури досліджень і навчання, які часто залежать від конкуренції, пов'язаної з фінансуванням. Це також створює конкуренцію між гуманітарними та природничими науками. Системи вищої освіти можуть навіть підтримувати глобальну нерівність, якщо мета вищої освіти зводиться до обміну знаннями та навичками. Було помічено, що гуманістичні цінності відступають у момент, який вимагає глобальних рішень і співпраці.

Керівники кафедр ЮНЕСКО, які виступали, були готові пропонувати та знаходити рішення, визнаючи, що сучасні глобальні виклики вимагають від науковців спільної роботи в різних дисциплінах і на міжнародному рівні. Університети повинні змінитись, щоб мати змогу реалізувати свою трансформаційну силу в освіті та суспільстві, включно у співпраці з місцевими громадами.

Але, як зазначають автори статті «Оновлення освіти для трансформації майбутнього: критичні погляди на саміт трансформації освіти», оновлення освіти має виходити за межі реформ та перебудови існуючих систем. «Це передбачає фундаментальні зміни в освітніх процесах і можливостях. Але ми починаємо не з нуля. Коли ми прагнемо відновити освіту, можна розглянути три питання. По-перше, що робити зараз, що ми повинні продовжувати робити; що нам потрібно підтримувати, захищати та зміцнювати в рамках існуючих освітніх систем? По-друге, визнаючи, що деякі наші політичні міркування та практики є неефективними, застарілими та навіть шкідливими, від чого нам потрібно відмовитися? По-третє, що переосмислити та винайти? Перетворення нашого майбутнього вимагатиме оновлення освіти, яка

базуватиметься на наших колективних досягненнях, критично аналізуватиме наші поточні недоліки та заново винаходити нові моделі. [1]»

Таким чином, слід зазначити, що мережа кафедр UNITWIN/ЮНЕСКО, до якою належить кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету, розглядається організацією як потужний інструмент щодо втілення змін та інновацій в процес освіти та наукових досліджень. Як було зазначено на семінарах щодо майбутнього вищої освіти, кафедри ЮНЕСКО мають стати головним транслятором ідей ЮНЕСКО та осередком розробки і втілення нової моделі вищої освіти. У найближчі місяці, у продовження теми реформи вищої освіти та науки, планується проведення семінарів кафедр ЮНЕСКО, які будуть присвячені економіці прав людини, праву на науку, академічній свободі та міжнародній науковій співпраці.

Література:

1. Tawil, S., & Camille, C. (2023) Renewing education to transform the future: Critical perspectives on the Transforming Education Summit. UNESCO Futures of Education Ideas LAB. Retrieved from <https://en.unesco.org/ideas-lab/renewing-education-transform-future>.
2. UNESCO. (2021). Reimagining our Futures Together: A new social contract for education. Report of the International Commission on the Futures of Education: book. 188. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707.locale=en>.
3. UNESCO. (2023). UNESCO Chairs Seminars series on the Futures of Higher Education. Retrieved from <https://en.unesco.org/futuresofeducation/unesco-chairs-seminars-series>

References:

1. Tawil, S., & Camille, C. (2023) Renewing education to transform the future: Critical perspectives on the Transforming Education Summit. UNESCO Futures of

- Education Ideas LAB. Retrieved from <https://en.unesco.org/ideas-lab/renewing-education-transform-future>.
2. UNESCO. (2021). Reimagining our Futures Together: A new social contract for education. Report of the International Commission on the Futures of Education: book. 188. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707.locale=en>.
3. UNESCO. (2023). UNESCO Chairs Seminars series on the Futures of Higher Education. Retrieved from <https://en.unesco.org/futuresofeducation/unesco-chairs-seminars-series>

УДК 32-027.21

Андрій Ніколаєв

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет (ДБТУ)

МЕТОДИ ПОЛІТОЛОГІЇ

Andriy Nikolayev

a graduate of the first (bachelor) level of higher education,
State Biotechnological University (SBTU)

METHODS OF POLITICAL SCIENCE

Науковий керівник: О. В. Воронянський кандидат історичних наук, професор кафедри ЮНЕСКО “Філософія людського спілкування” та соціально-гуманітарних дисциплін, Державний біотехнологічний університет (ДБТУ)

Анотація. Описано основні методи, що використовуються в сучасних наукових політичних дослідженнях: традиційні (історичний, ціннісно-нормативний, інституційний), та сучасні (порівняльний, системний, структурно-функціональний, антропологічний, психологічний, соціологічний